

Griekenland verzamelen

door Ruud Verberne

1. Inleiding.

Griekenland stond de afgelopen jaren veelvuldig in de belangstelling. Vooral bij de heren politici binnen de EU en van het IMF. Dit zo mooie land leek er juist economisch weer een beetje bovenop te komen, maar heeft het voorlopig als gevolg van de bosbranden, aardverschuivingen en overstromingen economisch opnieuw zwaar. En dat is niet voor het eerst. Het land heeft vanaf 1830, toen het een zelfstandige staat werd, los van het Ottomaanse Rijk, altijd al in meer of mindere mate met economische problemen te kampen gehad. Zo heeft het land ten tijde van de organisatie van de eerste moderne Olympische Spelen in 1896 al op punt gestaan om failliet te gaan. Maar gelukkig meldde zich toen een steenrijke Griekse mecenas uit Alexandrië.

Van medio 1942 tot 11 november 1945 kreeg het te maken met een hevige inflatieperiode, waarbij op het laatst 5 miljoen drachme op een binnenlandse brief moest worden geplakt en het dubbele op een brief tot 20 gram naar het buitenland.

Omdat het land tijdens WO II economisch volledig was uitgeput onder de bezetting, eerst door de Italianen en vervolgens door de Duitsers, en er na de terugtrekking door de Duitsers ook nog

een burgeroorlog ontstond die werd geïnstigeerd door communistisch georiënteerde partizanen, die aansluiting zochten bij Moskou, mag het niet verbazen dat *Het Meteoraklooster (Hellas 586)* tegen eind 1947 opnieuw een inflatieperiode intrad, die het land tot mei 1954 in zijn greep hield.

De kolossus van Rhodos, een van de zeven wereldwonderen (H 701, uit de 2^e inflatieperiode – uit de serie 'aansluiting van de Dodekanesos')

De aanhoudend zwakke economische omstandigheden laten we hier verder voor wat ze zijn en we richten ons hier op het bijzondere verzamelgebied dat Griekenland ons heeft te bieden.

Links: afbeelding van een beeldpostkaart uit de serie Antieke kunst, van april 1941. Rechts: ook op moderne uitgaven komen ieder jaar beelden terug van de klassieke beschaving.

2. Griekenland, bakermat van de westerse beschaving.

Feit is, dat de Grieken een trots volk zijn en die trots ontlenen ze aan het feit dat de Griekse beschaving eertijds de bakermat vormde voor onze westerse cultuur en dan zetten we de klok meteen een slordige 3.000 jaar terug.

En veel van die cultuur en ook hun trots vinden we terug in menige uitgifte van de Griekse post, zoals de Griekse schrijver Homer

en vele afbeeldingen van het Griekse erfgoed: ruïnes van tempels, oude wachttorens in de zuidelijke Peloponnesos, tal van sculpturen en niet te vergeten: de Griekse mythologie.

Die kunnen alle met recht de dragers van de Griekse geschiedenis en de cultuur worden genoemd. Alleen het Griekse erfgoed

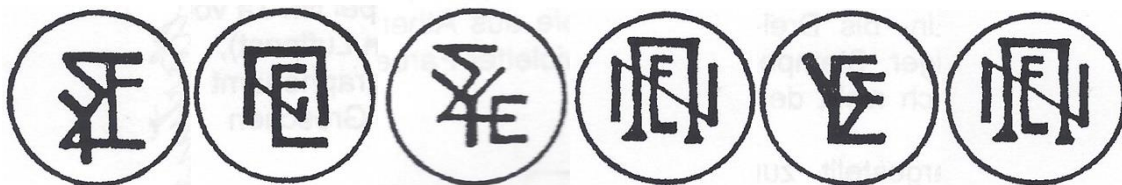
is al een onuitputtelijk verzamelthema.

Voor de filatelist die op zoek is naar een nieuw en uitdagend verzamelgebied bieden niet alleen deze uitgiften, maar meer nog de Griekse posthistorie mogelijkheden die bij andere landen ongekend zijn. We vermeldden al de inflatieperiodes – het is buitengewoon spannend om de zegels daarvan op stuk te verzamelen. De nominale waarden varieerden in eerste inflatieperiode van 10 drachme tot 5 miljoen drachme – ga er maar aan staan!

3. Censuren

Bijzonder interessant is ook de periode dat zegels van de oude inflatiedrachme na de zuivering van de munt mochten worden opgebruikt in combinatie met zegels met nominale waarden van de nieuwe drachme (van 1955 tot 1958!). Uit de benarde economische situatie vloeiden ook tal van maatregelen voort die ook de verzending van post beïnvloedden: denk aan *deviezencensuur*, waarbij post naar het buitenland onderworpen werd aan onderzoek naar verzending van verboden geldswaarden, zoals bijvoorbeeld postzegels.

Hiervan bestaat een heel scala aan censuurstempels en -stroken. Ik toon er enkele hierboven, die je meestal in zwart tegenkomt. Maar er zijn er nog veel meer: groter, dubbelrings uitgevoerd met vaak met de beeldenaar van de godin Athene met de naam van de stad of regio, in violet afgeslagen.

Maar ook de oorlogen waar het land mee geconfronteerd werd: de Balkanoorlogen, WO I, WO II en de burgeroorlog leidden tot censuurmaatregelen. In dit geval dus militair. Van welk land kun je op post naar het buitenland *soms wel drie verschillende censuren* terugvinden? Inderdaad, bij Griekenland.

Oorlogen en economisch beroerde periodes leidden weer tot de uitgiften van soms hele reeksen toeslagzegels. Die waren in Griekenland niet voor frankering geldig, maar moesten in bepaalde periodes wel verplicht worden bijgeplakt. Ze staan achterin in de Hellascatalogus (die wordt door verzamelaars van Griekenland en gebieden gehanteerd) dan ook apart gecatalogiseerd. Net als de port en de lucht-postzegels.

Toeslagzegels: *Drie stuks op de achterzijde van een aangetekende en in Italië gecensureerde brief uit 1916 naar Lausanne (CH).*

Ja, op de hele Balkan – en dus ook in Griekenland – hadden ze er een handje van om hun brieven regelmatig alleen of gedeeltelijk aan de achterzijde te frankeren.

En een latere brief, weer aan de achterzijde gefrankeerd: *met een mengfrankering van 450 Dr in twee verschillende uitgiften, t.w. 3x een zegel van de Kettingoverdrukken van 1946/47 en een zegel van 250 Dr uit de uitgifte voor de Unie met de Dodekanesos die pas in 1947 formeel (weer) tot stand kwam. Met twee verschillende toeslagzegels van elk 50 Dr, een van de heilige Demetrius, ten bate van het restauratiefonds van de monumenten van de stad Thessaloniki, en een van 50 Lepta met de koninginnen Olga en Sophia van 1939, in 1947 overdrukt met 50 Dr. ten bate van het Sociaal Fonds voor postbeambten.*

Griekenland heeft ook veel fraaie (en soms ook minder fraaie) fiscale zegels uitgegeven.

Daar zijn aparte catalogi van. Kortom, zowel de liefhebber van Cinderella's als van poststukken met toeslagzegels komt hier breed aan zijn trekken.

4. De Griekse monarchie

We noemden zojuist al twee koninginnen die zich inzetten voor charitatieve doeleinden. En ja, Griekenland was lange tijd ook een monarchie. Vanaf 1830 het jaar dat ze vrij waren van het Ottomaanse Rijk. Hun eerste koning was Otto, en die haalden ze uit Beieren. Die kwam over met een heel gevolg van raadgevers en koesterde wilde plannen om een nieuw modern koninklijk paleis op de mooie Acropolis te alten bouwen en dat te integreren met een van de daar aanwezige monument. Gelukkig vonden die geen doorgang, maar de tekeningen zijn wel bewaard gebleven.

Constantijn, zilveren medaille winnaar bij het zeilen tijdens de Olympische Spelen van 1960 in Rome was de laatste Griekse vorst. Hij werd in 1967 aan de kant gezet in een putsch waarbij het kolonelsregiem aan de macht kwam. Hij keerde in 2013 terug van zijn ballingschap uit Rome en vestigde zich in Porto Cheli, vlak bij de vakantievilla van koning Willem-Alexander en zijn gezin. Hij overleed in januari van dit jaar en werd begraven op het voormalig koninklijke landgoed Tatoi, iets ten noorden van Athene. De verhoudingen tussen de verschillende monarchen en hun minister-presidenten hebben door de jaren heen regelmatig een stormachtig verloop gekend. Alle Griekse vorsten zijn door de jaren heen steeds geëerd met verschillende postzegels. Sommige minister-presidenten ook.

Het mooie van het Griekse verzamelgebied naast de buitengewoon fraaie postzegelmissies is, dat er stevast zoveel interessants bij valt te vertellen vanuit (post)historisch oogpunt. En natuurlijk ook vanuit het klassieke perspectief, uit de tijde dat Athene en Sparta met elkaar oorlog voerden, en soms vereend met andere steden stredden tegen de Perzen die het land probeerden binnen te vallen. Of denk aan de Homerus, die verhaalt over de jarenlange strijd om Troje, waar de Grieken de rekening wilden vereffenen met de familie van de Trojaanse koning Priamus, wiens jongste zoon de schone Helena had geschaakt, de vrouw van koning Menelaos van Sparta. Of over de eveneens jarenlang durende terugkeer naar het eiland Ithaka van de held Odysseus, die onderweg fabelachtige avonturen beleefde maar geleidelijk al zijn manschappen verloor.

5. Thematische onderwerpen

Je kunt geen thema bedenken of Griekenland biedt het ook op postzegel: Olympische Spelen (veelvoudig!), mythologie, munten, landkaarten, eilanden, klederdrachten, volksdansen, schepen, muziekinstrumenten, Euro-pazegels en meelopers, sport, koninklijk huis, architectuur, helden, Griekse goden, landschappen, revolutie, annexatie, veldpost, Mariaverering, de apostel Paulus, molens, burchten, dorpen en steden, nationale producten, de Cypruskwestie, klassieke kunst, wijsgeren en filosofen: je kunt het zo gek niet bedenken. En niet vergeten mogen worden de helden, die tussen 1821 en 1830 stredden voor de onafhankelijkheid van het Ottomaanse Rijk. Voor de liefhebbers zijn daar de fabels (sprookjes) van Aesopus! Wetenschappers, schrijvers, geneeskunde, historische plaatsen, iconen, de Byzantijnse cultuur, kerken en kloosters, klassieke en moderne kunstvoorwerpen, klassieke

beelden, folklore, volkskunst, klassieke theaters, treinen, fauna en flora, padvinders, schilders (El Greco!), ruimtevaart en astrologie, Rode Kruis en niet te vergeten de overbekende Europa motieven. Kortom, voor elke thematische verzamelaar is er wat wils!

Het mooiste is, dat Griekenland verzamelen er ook is voor de verzamelaars met een kleine beurs. De meeste uitgiften zijn helemaal niet duur, om niet te zeggen: spotgoedkoop. De regelmatige devaluatie van de Griekse drachme heeft hier nadrukkelijk een rol in gespeeld.

Maar met name de postzegelverzamelaars met een voorliefde voor de klassieke cultuur kunnen hun

hartje ophalen aan het uitgiftebeleid van de Griekse post door de jaren heen. Praktisch de hele Griekse godenwereld uit de oudheid is vertegenwoordigd op zegel. Zo komen we uit bij de boodschappers van de goden: allereerst Hermes, bekend van zijn staf, gevleugelde schoenen en helm, alom bekend.

Hij was de god van de reizigers, transport en verkeer, de handel, en zelfs van de dieven! Van oorsprong was hij een weidegod, die herders en hun kuddes beschermde, maar ook begeleider van zielen naar de onderwereld. En last but not least: hij was ook de patroon van de sporters en atleten! Hij siert de klassieke uitgiften van Griekenland, de Grote Hermeskoppen (een uitdagend kostbaar verzamelgebied!) en de Kleine Hermeskoppen tussen 1861 en 1896 en keert na de eerste uitgifte van de Olympische Spelen in 1896 terug in de reeks van de Vliegende Hermes. We zien hem opnieuw terug in 1902 (op de zegels van de goudstandaard) en 1911 bij de langjarige reeks frankeerzegels. Ook in latere jaren komt hij nog regelmatig voorbij.

In 1911 verschijnt zijn collega Iris op postzegel. De godin met de gouden vleugels, boodschapper van de oppergod Zeus en zijn (vaak terecht jaloezse) gemalin Hera. Als Iris een boodschap van de goden overbracht, liet zij een regenboog verschijnen!

Niet de minste mythologische verhalen vinden we fraai uitgebeeld terug op luchtpost-, maar ook op gewone zegels. En dan hebben we nog de mythische helden: denk aan Heracles, waarvan een

mooie reeks over zijn heldendaden is gewijd. En de aardse, echt grote held, Alexander de Grote, zoon van Philippus II van Macedonië. Hij werd meester van heel Griekenland en slaagde erin om het Griekse Rijk uit te breiden tot aan de bovengrenzen van het huidige Afghanistan, tot aan de Indus in Indië en hij wist ook heel toenmalig Egypte aan zich te onderwerpen. De bekende havenstad Alexandrië (er zijn overigens vele steden met zijn naam) is rond 330 voor Christus door hem gesticht en aansluitend naar hem vernoemd.

6. De klassieke uitgiften: de Grote en de kleine Hermeskoppen

Ja, de welbekende grote Hermeskoppen (GHK). Deze buitengewoon fraai vormgegeven zegels zijn op basis van een ontwerp van Franse herkomst (vergelijk maar eens met de Franse klassiekers!). Na een mooie eerste oplage, gedrukt in Parijs, liet men om kosten te besparen de drukplaten overkomen naar

Athene. Het had wel enige voeten in aarde voordat men er lokaal in slaagde, zegels in een fatsoenlijke kwaliteit af te leveren. Geregeld werd er met het drukproces slordig omgegaan, waardoor je soms zelfs de indruk krijgt van een soort van zombiezegel. Ze zijn uitgegeven van 1861 tot 1886. Voor de leek omgeven met veel geheimzinnigheid, want ze staan erom bekend dat ze moeilijk te classificeren zouden zijn. Maar dat is een misverstand. Het blijkt, dat als je je de hoofdkenmerken een beetje eigen maakt en samen wat oefent, het classificeren van de meeste zegels reuze meevalt! Naar deze zegels is ook jarenlang internationaal studie gedaan. En wat blijkt? De weergave zoals we die in gerenommeerde catalogi als Yvert, Michel, Stanley Gibbons en Scott aantreffen rammelt! Strikt genomen bestaan er maar drie (!) uitgiften: ten eerste de eerste Parijse druk, die op 1 oktober 1861 aan de loketten in Griekenland verscheen, dan de tweede Parijse druk van 1875, van de nieuwe waarden van 30 en 60 Lepta, noodzakelijk geworden door een uniformering van de tarieven van de UPU (Wereldpostunie) en verder de Atheense drukken die een looptijd kenden van 1861 tot en met 1886. Aan de andere kant zijn in de 25 jaar dat deze zegels in Athene werden gedrukt zoveel drukprocedés gebruikt, met papier van verschillende kwaliteit en diverse soorten inkt, dat de drukken van tijd tot tijd fundamenteel verschillen. En dat leidt dan weer tot een verder onderscheid in deze Athener drukken. Ze laten zich meestentijds vrij gemakkelijk identificeren aan duidelijk specifieke kenmerken. De controlecijfers, die aan de achterzijde van de zegels bij de waarden vanaf 5 Lepta tot 1880 werden aangebracht, vormen daarbij een handig hulpmiddel. De Postzegelvereniging Griekenland heeft een zeer toegankelijke publicatie uitgegeven, gewijd aan de methode om de verschillende uitgiften van elkaar te onderscheiden en te classificeren. Ook beschikt de vereniging over een ongekende fraaie referentieverzameling van deze zegels. Aan de hand hiervan kunnen leden tijdens de bijeenkomsten hun zegels, waarvan zij niet zeker zijn van de juiste classificatie, verifiëren – soms met enige hulp van een of enkele medeleden. Dat is altijd een leuk proces. Binnen de vereniging is ook een studiekring actief, die zich o.a. met deze zegels, maar verder ook met een breed scala andere filatelistische onderwerpen uit het Griekse verzamelgebied bezighoudt.

Anders dan de opstelling in de verschillende catalogi suggereert, zijn er lokaal eigenlijk nooit complete series van Grote Hermeskoppen uitgegeven. De Griekse post zat altijd krap bij kas en daarom werden de zegels ongetand uitgegeven. En daarom werd er simpelweg naar behoefte bijgedrukt en werden er nauwelijks voorraden aangelegd.

Hoe moeten we dan tegen de opstelling in de catalogi aankijken? Als een verzameling van een reeks van verschillende oplagen die gemeenschappelijke kenmerken in zich dragen van het gedrukt zijn in

een bepaalde, nader te duiden periode. Niet meer, niet minder. Ze zijn in de catalogi louter zo gerubriceerd zoals ze zijn voor het gemak van de verzamelaar (en de handel). En als u weet, dat binnen één en dezelfde oplage – en zelfs binnen een enkel vel- soms immense kleurenverschillen zijn vast te stellen – terug te voeren op een ongelijkmatige spreiding van de drukinkt of juist een overmatig gebruik ervan op bepaalde delen van de plaat dan begrijpt u dat dit voor de betrokken verzamelaar een ongekend uitdagend en ook spannend verzamelgebied vormt! Bovendien komen er bij elke emissie nogal wat interessante bijzonderheden voor.

Op 1 oktober 1900 zien we een aantal waarden van de Grote Hermeskoppen, uit door tariefwijzigingen overgebleven restbestanden, terugkeren voorzien van een nieuwe waardeopdruk. Economisch slim opgebruik!

Wie dacht, dat de Grote Hermeskoppen al lastig te determineren zijn, verslikt zich schromelijk als hij vervolgens aan hun opvolgers wijdt: Kleine Hermeskoppen. Die zijn tussen april 1886 en 1901 uitgegeven. Daarbij zijn verschillende papiersoorten gebruikt. Ze zijn -afgezien van de eerste oplage, nu afkomstig van de drukkerij te Mechelen, B. echt veel moeilijker om op de juiste wijze te classificeren. Daar zijn ook heel aardige vertandingen van te vinden. Dat mochten de klanten achter in het postkantoor zelf doen en dan krijgt een ongeoefende klant soms vreemde resultaten. En soms komen we een enkele keer ook een vervalsing tegen van de 20 Lepta, echt gelopen, veelal met het treinstempel Athene- Patras.

Op poststuk zijn deze beide emissies vaak lastig te vinden. Zeker in een mooie kwaliteit en met een mooi en duidelijk leesbaar stempel. Dat is helaas wel een liefhebberij die qua hobby wel aan de prijzige kant uitvalt. Dat geldt bij uitstek voor de mengfrankeringen met buitenlandse zegels. Die zijn zonder meer zeldzaam. De GHK zijn dan als portzegel gebruikt. Ook nafrankeringen voor het binnenslands verschuldigde port (20 Lepta voor een brief van het 1^e gewicht) in aanvulling op het port dat door buitenlandse scheepvaartmaatschappijen werd berekend op de verschillende zeevaartroutes tot aan de Griekse haven komen voor en die zijn nog schaarser!

Tariefmatig is vooral de periode van voor de inwerkingtreding van de UPU buitengewoon lastig vanwege de verschillende tarieven die in aparte verdragen met de verschillende scheepvaartmaatschappijen waren vastgelegd. En de postverdragen van Griekenland met verder gelegen bestemmingen, doorgaans niet zeevarende landen, dragen daaraan bij. Maar ook hier is na intensieve studie en internationale afstemming een eenduidig inzicht in verkregen, al blijft het voor de niet-ingevoerde verzamelaar een buitengewoon lastig gebied.

7. Stempels

Het verzamelen van de verschillende soorten stempels op de klassieke emissies is een andere leuke tak van sport. Het is lang niet altijd even gemakkelijk om de stempels van de verschillende kantoren te pakken te krijgen. Al geruime tijd kennen we de verschillende boekwerken van de Fransman Ulysse Bellas, waarin bijna alle voorkomende typen stempels tot 1985 zijn gedocumenteerd.

Maar de moderne Hellas catalogus biedt ook een prima overzicht, al is dat om het werkbaar te houden beperkt tot de vijf vroegst gebruikte stempeltypen.

De Studiegroep van de Postzegelvereniging Griekenland besteedt ook vaak aandacht aan de verschillende soorten stempels, waarbinnen trein- en scheepsstempels een apart studie- en verzamelgebied vormen. Aan de scheepsstempels werd het afgelopen jaar een compleet jubileumboek gewijd, het opus magnum van Hans-Paul Soetens, een van onze onderzoekers en scribenten uit onze studiegroep en tevens lid van ons bestuur.

8. Postwaardestukken

Ook de liefhebbers van postwaardestukken komen uitgebreid aan hun trekken: er zijn enveloppen, en vooral veel briefkaarten en prachtige beeldpostkaarten, en verder krantenbandjes, postbladen, luchtpostbladen, postwissels en pakketkaarten van Griekenland.

Griekenland startte met enkele proeven van beeldpostkaarten van Corfu al bij de beroemde Grote Hermeskop. Die werden in 1901 gevolgd door definitieve kaarten, die aanvankelijk werden voorzien van een reliëfdruk van 5 Lepta groen (voor binnenlands gebruik) of 10 Lepta rood (post naar het buitenland), vanaf begin 1900 tot begin 1901. Hiervan een aardig voorbeeld: een *ansicht van 5 Lepta* nominaal, bijgefrankeerd met een zogenaamde kleine Hermeskop van 5 Lepta om toereikend port naar het buitenland te verkrijgen. Hij werd op 20 maart 1901 verzonden naar Altenahr, D. De

ontvanger was daar secretaris van een wijngenootschap. Hij was zo gecharmeerd van de ansicht dat hij deze op 1 mei opnieuw frankeerde met 11 Pf Germania Reichspost (3x2 en 1x 5 Pf, dat is 1 Pf teveel, maar hij zal niets anders bij de hand hebben gehad), er vervolgens een nieuw adresetiketje op plakte en de kaart doorzond naar zijn geliefde in Brussel. Daar werd de kaart na aankomst tussen 11 en 12 u vo.mi. nog op dezelfde dag besteld. Dat waren nog eens tijden. Kom daar nu eens om!

Van juli 1901 tot 20 maart 1903 zagen kort na elkaar verschillende reeksen beeldpostkaarten het licht, met foto's van archeologische en bekende toeristische plaatsen. In totaal werden zo maar liefst 384 verschillende foto's op kaart gezet –alle kaarten dragen nummers. Ze zijn uitgevoerd in drie kleuren: zwart/wit, bruin of groen. De onderwerpen daarop ademen de oude Griekse cultuur, zoals de opgravingen te Korinthe en de Leeuwenpoort te Mycene en tal van fraaie landschappen die er in de oudheid ook al waren. Ze zijn uitgegeven met een gelijk waardestempel van 5 of 10 Lepta als van de zegels van het type Vliegende Hermes. Dat dateert van 1901, en het is een ontwerp naar een beeld van Giovanni di Bologna, dat we ook kennen van de Amsterdamse beurs. Naast de nominale waarde dragen ze aan de linkerkant van de kaart ook een kleurloze reliëfindruk van 10 Lepta. Dat was een toeslag die extra moest worden betaald voor de beeldpostkaart zelf.

Van 1930 tot eind 1935 kwamen er speciale dienstenvelopen in omloop, in de waarden van 1,5 en 2 drachme. Ze waren uitsluitend bestemd voor gebruik door leden van het Griekse parlement, gedeputeerden en senatoren. Op deze omslagen werd als ingedrukte 'postzegel' de klassieke tempel van Theus op de Areopagus gebruikt. Daar de plachten vroegere Atheners hun volksvergaderingen te houden en werd de wijsgeer Socrates ooit veroordeeld tot het drinken van de gifbeker.

In de 70-er jaren zijn nog mooie luchtpostbladen uitgegeven, met als beeldenaar bekende archeologische plaatsen als Delphi en Olympia. Aan de achterzijde zijn ze verrijkt met een fraaie

overzichtsfoto in kleur. Alle postwaardestukken staan in de in 2013 verschenen Hellas Postal Stationary Catalogus. Ook de poststukken van de bezette gebieden en de buitenlandse Levantkantoren zijn erin opgenomen.

9. De nieuwe gebieden

De langlopende emissies van Griekenland vanaf het begin van de vorige eeuw zijn alle buitengewoon fraai uitgevoerd en wisselen Hermes (in een ander jasje gestoken) en andere oude Griekse goden af

met feeëriek landschappen en klederdrachten. De periode van de Balkanoorlogen (3 in totaal, van 17 oktober 1912 tot aan en overlopend in de Eerste Wereldoorlog) bracht aan het einde daarvan voor Griekenland een aanzienlijke uitbreiding van het grondgebied met zich mee, ten koste van het Ottomaanse Rijk.

Aanvankelijk werd in die gebieden de bestaande langlo-

pende serie en een aantal bijbehorende postwaardestukken uitgegeven met de overdruk ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ (Grieks bestuur), in zwart, maar op de zegels niet alleen in zwart maar ook in rood. Hiervan komen vele vervalsingen voor. Maar al in april 1912 verscheen een uitgebreide uitgifte frankeerzegels van 17 waarden ter viering van de uitbreiding met de nieuwe gebieden.

En na de aansluiting in 1913 van het in 1898 al zelfstandig geworden eiland Kreta bij het Griekse koninkrijk werden de Kretenzische zegels overdrukt met het woordje HELLAS, Griekenland. En een jaar later volgde ook het

eiland Samos. Beide eilanden vormen op zich ook leuke en aparte verzamelgebieden.

Kreta was 1898 met de hulp van verschillende buitenlandse mogendheden van het Ottomaanse Rijk vrijgemaakt. Die mogendheden hielden op verschillende plaatsen in het Ottomaanse Rijk (de Levant genaamd) al langere tijd eigen postkantoren aan -overigens met toestemming van de Hoge Porte. Ook

op Kreta hadden ze eigen postkantoren en bovendien hielden ze daar allen ook een eigen bezettingsmacht aan. De boeiende eigen postale uitgiften van de Kretenzische staat werden er vanaf maart 1900 uitgegeven – maar in voorkomend geval uiteraard niet erkend door de Ottomaanse post.

Het eiland Samos is weer een ander verhaal. Dat kennen we door de verschillende uitgiften van de provisorische regering, die op 24 november 1912 de onafhankelijkheid uitriep van de Ottomanen. Daarvan zijn gevaarlijke vervalsingen bekend. Maar ook hier heeft de Postzegelvereniging Griekenland

veel werk verzet en de vervalsers een hak gezet door de publicatie van een boek, waarin de kenmerken tussen de echte Griekse zegels en zegels van de Griekse gebieden en de falsificaties daarvan uitgebreid worden behandeld. Ook beschikt de vereniging over een eigen falsificatiecollectie, opgebouwd uit giften van leden, waarvan delen regelmatig op tentoonstellingen worden geëxposeerd.

De geschiedenis van Griekenland weerspiegelt zich in de verschillende uitgiften. Niet alleen van het klassieke Griekenland, de bakermat voor onze westerse beschaving, maar ook voor de bij ons vaak minder bekende historische gebeurtenissen zoals de onafhankelijkheidsstrijd (1824-1830). In de verschillende uitgiften zien we ook wat zich tijdens de Balkanoorlogen (1912-1914) heeft afgespeeld: de verschillende uitgiften in Epirus en het ontstaan van Al-

banië als bufferstaat tegen Servië en de bezetting van verschillende eilanden als Mytilini, Lemnos, Kastellorizo en de uitgiften voor Dedeagatz.

10. De periode van de nationale scheuring.

Een zware economische periode voor het nieuwe Griekenland ontstond tijdens de nationale scheuring (1916-1917), waar verschillen van inzicht over de zeggenschap tussen koning Constantijn I en zijn eerste minister Venizelos enorme impact kregen en binnenslands tot een schisma leidden. De koning was eigenlijk pro-Duits. Hij had zijn militaire opleiding aan de militaire Academie in Berlijn genoten en vond daar ook zijn echtgenote: hij huwde met een zuster van keizer Wilhelm II. Die bezwoer hem om een neutrale positie in te nemen bij het uitbreken van WO I: de keizer had zijn handen namelijk al meer dan vol aan een front in westen en een in het oosten. Venizelos daarentegen was een fervent voorstander van de geallieerden, met wie hij indertijd op Kreta tijdens de bevrijding van het Ottomaanse juk al had samengewerkt. Griekenland was formeel neutraal, maar zowel Bulgaren (begeleid door Duitse militaire adviseurs) als de geallieerden schonden bij herhaling het Griekse grondgebied. Onder meer de gedwongen overgave door de Grieken van fort Rupel aan de Bulgaren, de erfvijanden van de Grieken, maar verordonneerd door de Griekse koning, was de spreekwoordelijke de druppel die de emmer tussen hem en zijn premier deed overlopen.

En zodoende werd het land na het uitroepen van een tegenregering -in de vorm van een *driemanschap*- door Venizelos in Thessaloniki tijdelijk in 2-en gedeeld. De zegels met opdruk ET met kroontje zijn het gevolg van het kiezen van partij van de Griekse post voor de royalisten.

Reactie daarop van de tegenregering in Thessaloniki was de uitgifte van een serie van 11 zegels met de godin Iris, met onder het woord ΕΛΛΑΣ de (hier vertaalde) tekst *provisorische uitgifte*. Die zag in februari 1917 het licht na een eerder afgewezen uitgifte

met daarop het driemanschap, dat leiding gaf aan de afgescheiden landsdelen. Constantijn zag zich mede door een blokkade van de Griekse havens door de geallieerden uiteindelijk gedwongen om afstand te doen van de troon. Hij verliet het land onder druk van de geallieerden nadat zich in november 1916 ernstige incidenten hadden voorgedaan en de spanningen bleven aanhouden. Hij vertrok samen met zijn latere troonopvolger, prins George. Zijn tweede zoon, Alexander, besteeg uiteindelijk de

troon, met goedvinden van de Franse en Engelse mogendheden, zij het dat zijn regeerperiode er een was slechts voor korte tijd. Hij stierf namelijk ruim drie jaar later in oktober 192 aan de gevolgen van een openbeet.

In 1923 zien we een hausse aan zegels verschijnen met de opdruk ΕΠΙΛΑΣΤΑΣΙΣ 1922, als herinnering aan een van de meer revolu-

tionair getinte regeringen die het land in dat jaar heeft gekend.

Interessant is, dat hiervoor overwegend overgebleven voorraden van de voormalige Kretenzische staat werden opgebruikt. De oplage van sommige van de 62 (!) waarden is schrikbarend laag, terwijl ze in verhouding erg vriendelijk geprijsd staan in de catalogus.

11. De munthervorming na de tweede inflatieperiode

Op 1 mei 1954 werd een munthervorming doorgevoerd: achter de 1 werden drie nullen geschrapt en zo stond de nieuwe Drachme gelijk aan 1.000 oude Drachmen. Postaal zien we hier iets heel merkwaardigs: op 15 mei dat jaar werden nog luchtpostzegels (ter gelegenheid van de 5-jarige viering van de NATO) uitgegeven met waarden in de oude Drachme. De voorbereidingen van deze emissie waren al in een te vergevorderd stadium om deze nog te kunnen aanpassen aan de wijziging van de munt.

Maar de economie stond nog niet op erg sterke benen, want het duurde nog tot 22 september van dat jaar voordat de eerste zegelwaarden met nieuwe Drachme aan de loketten verschenen. De oude zegelvoorraden moesten namelijk eerst worden opgeruimd. Weggooien of verbranden was pure kapitaalvernietiging en dat konden de Grieken zich niet permitteren.

12. De jaren 50 en 60

De jaren 50 kenmerken zich door aantrekkelijke uitgaven met reeksen van oude kunst en symbolen en van munten van het oude Griekenland. Ook de Koninklijke familie was in die jaren weer populair. In de 60-er jaren zagen sprekende landschapszegels het licht, uitgevoerd in rasterdiepdruk:

De modernere uitgiften verschillen niet erg meer van het uitgiftebeleid van vele Europese posterijen: veel thematisch, prachtige velletjes en aparte boekjes. Al zijn die laatste wel weer bij toeval gestart, als kartonnetjes, gevuld met 5 Drachme zegels, voor de verkoop aan kiosken. Aantrekkelijk blijven voor de Griekenland liefhebber altijd de klassieke motieven uit de Griekse oudheid, die met regelmaat terugkeren.

Zoals eerder al vermeld, heeft Griekenland vanaf het begin van de 20e eeuw ook heel wat interessante beeldpostkaarten uitgegeven. Vaak van de toeristische plaatsen. Het loont beseft de moeite om Griekse postwaardestukken te verzamelen. Met en zonder bijfranking! Ze lopen door van 1876 tot heden.

Net als bij veel Griekse zegels zijn de meeste

helemaal niet moeilijk te verkrijgen, en soms vind je nog wel eens een leuke drukafwijking.

13. Luchtpost

Bijzonder van Griekenland zijn de luchtpostzegels. De vroegste dateren van 1927 en zijn uitgevoerd in fraaie pasteltinten. De 3 Drachme waarde hiervan is toen ook al uitgegeven in een

blokje van 3 zegels met een blanco zegel. Eigenlijk waren de eerste drie luchtpostuitgiften Italiaanse uitgaven. De Italianen organiseerden namelijk de eerste luchtlijnen met en naar Griekenland, tot aan Constantinopel (het huidige Istanbul).

De meeste luchtpostzegels zijn uitgevoerd met landschapsmotieven en fraaie mythologische voorstellingen.

14. Slot.

Ook vermelden we al het grote aantal verschillende (verplichte) toeslagzegels, voor tal van charitatieve doeleinden. Vaak met interessante motieven en (soms kopstaande) overdrukken.

In november 1953 werden nog twee fraaie grootformaatzegels uitgegeven, toen aardbevingen de Ionische eilanden teisterden. Ook deze toeslagzegels waren nooit frankeergeldig, maar moesten toen verplicht op de post worden bijgeplakt. Net zoals eind jaren 40 in de Duitse Bondsrepubliek in het kader van de wederopbouw de bekende 2 Pf blauwe Notopfer als bijfrankering verplicht werd gesteld.

Griekenland is er voor de verzamelaar met passie: dit verzamelgebied biedt een baaiert aan mogelijkheden! Om je heerlijk in te verdiepen, dingen uit te zoeken en vervolgens uit te werken in een karaktervolle collectie met een *eigen* signatuur in plaats van de wat meer voor de hand liggende traditionele landencollectie!

Tot slot nog even de catalogi.

Verzamelaars van Griekenland hanteren de Hellas catalogus, waar de Postzegelvereniging Griekenland regelmatig bijdragen aan heeft geleverd om er het puike naslagwerk van te maken dat het inmiddels I bijna 10 jaar is.

Het mooie van deze catalogus is dat aan veel onderdelen ook een stukje postgeschiedenis is toegevoegd. Dat maakt het verzamelen wel zo interessant!

De eerste twee delen behandelen alle Griekse uitgiften van 1861 tot en met 2019.

In deel 2 vind je ook de postzegelboekjes (kortstondig in 1930, hervat in 1966 en opnieuw uitgegeven vanaf 1983), de samenhangende zegels (vanaf 1972), blokjes (vanaf 1978), en de horizontaal ongeperforeerde zegels uit rollen die om de 5 zegels zijn voorzien van een rugnummer (vanaf 1988). Ze worden steeds tegelijk uitgegeven met de volledig getande serie. Verder vind je daarin ook de zegels met aanhangende tabs, de zgn. gepersonaliseerde zegels (vanaf 2001), de minivelletjes (vanaf 2004) en zegels die (ook) als zelfklevend zijn uitgegeven (vanaf 2010). Achter in dit boek vind je ook de uitgiften van de monnikenrepubliek Mount Athos (uitgegeven vanaf 2008). D

Deel 3 behandelt de zegels en de posthistorie van de nieuwe Griekse gebieden (vanaf de Balkanoorlogen) en biedt overzichten van de vroege stempeltypes naar nummer en/of plaatsnaam.

Alles bijeen een mooi starterspakket! De laatste catalogus dateert van 2020 (een nieuwe is nog niet in aantocht) en deze eerste drie delen zijn voor leden van de Postzegelvereniging Griekenland samen voor Eur 22 franco aan huis te krijgen.

Nieuwsgierig geworden naar het Griekse verzamelgebied?

Neem dan een kijkje op de site van de Postzegelvereniging Griekenland: <https://pv-griekenland.nl>

We komen 4x per jaar bijeen in Zeist en hebben daarnaast een eigen Studieclub en een uitgebreide bibliotheek in Griendtsveen.

Ons verenigingsblad "Hermes" verschijnt 4x per jaar en we houden 4x per jaar een veiling, die doorgaans meer dan 200 kavels omvat en onderhoudt tal van internationale contacten.

Lid worden? Een abo voor de gedrukte Hermes kost Eur 37,50 voor 2023/24 en je krijgt de digitale versie van alle vanaf 1966 verschenen Hermessen er gratis bij via de ledeninlogcode op onze site. Alleen een digitaal abonnement kost slechts Eur 25,--.

EINDE.

